

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Provinciale Handelsschool Hasselt te HASSELT

Hoofdstructuur	voltijds secundair onderwijs
Instellingsnummer	39263
Instelling	Provinciale Handelsschool Hasselt
Directeur	Peter Annaert
Adres	Gouverneur Verwilghensingel 1 - 3500 HASSELT
Telefoon	011-26.72.11
Fax	011-26.72.10
E-mail	phasselt@limburg.be
Website	http://www.limburg.be/handelsschoolhasselt
Bestuur van de instelling	Provinciebestuur van Limburg - Onderwijs
Adres	Universiteitslaan 1 - 3500 HASSELT
Scholengemeenschap	SG Prov. en Stedelijk onderwijs Limburg
Adres	Gouverneur Verwilghensingel 1 - 3500 HASSELT
CLB	Provinciaal CLB Limburg
Adres	Willekensmolenstraat 140 - 3500 HASSELT
Dagen van het doorlichtingsbezoek	07-01-2014, 08-01-2014, 09-01-2014, 10-01-2014
Einddatum van het doorlichtingsbezoek	10-01-2014
Datum bespreking verslag met de instelling	12-02-2014
Samenstelling inspectieteam	
Inspecteur-verslaggever	Ria Coenen
Teamleden	Dirk Diepers, Etienne Gielen, Leander Froidcoeur, Serge Saubain
Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
Externe deskundige(n)	nihil

INHOUDSTAFEL

INLEIDING	3
1 SAMENVATTING	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	6
2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus.....	6
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus.....	6
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?	7
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	7
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	7
3.1.1.1 Boekhouding, kantoortechnieken, recht en stage kantoortechnieken in bso derde graad in de studierichting Kantoor (leerplan 2008/355)	7
3.1.1.2 Economie, toegepaste economie/boekhouding en recht/toegepaste economie in tso derde graad in de studierichting Boekhouden-Informatica (leerplan 2011/303).....	10
3.1.1.3 Economie, toegepaste economie/boekhouding en recht/toegepaste economie in tso derde graad in de studierichting Handel (leerplan 2009/313).....	12
3.1.1.4 Kantoortechnieken, toegepaste informatica, dactylografie en stage kantoortechnieken in bso derde leerjaar van de derde graad in de studierichting Kantooradministratie en gegevensbeheer (leerplan 2010/005).....	13
3.1.1.5 Natuurwetenschappen in aso derde graad in de studierichtingen Economie-Moderne talen en Humane wetenschappen (leerplan 2006/301)	16
3.1.1.6 Nederlands in aso tweede graad en in tso tweede graad (leerplannen 2012/106 en 2012/117)	18
3.1.1.7 Project algemene vakken (PAV) in bso derde graad en bso derde leerjaar van de derde graad. (leerplannen 2004/282 en 2006/410).....	19
3.1.1.8 Wiskunde in tso derde graad in de studierichtingen Boekhouden-informatica en Informaticabeheer (leerplan 2007/290)	22
3.1.1.9 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET).....	24
3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?.....	25
3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?.....	25
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?	26
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	27
4.1 Evaluatiepraktijk	27
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	30
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	32
6.1 Wat doet de school goed?.....	32
6.2 Wat kan de school verbeteren?	32
6.3 Wat moet de school verbeteren?.....	33
7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	34
8 VASTSTELLINGEN BETREFFENDE DE OVERIGE REGELGEVING	34

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken

(zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:

- het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal structuuronderdelen.
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
 - het onderwijsaanbod
 - de uitrusting
 - de evaluatiepraktijk
 - de leerbegeleiding.

De onderwijsinspectie onderzoekt ook altijd de vakoverschrijdende eindtermen.

- een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
- een selectie van overige regelgeving.

2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor

- doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
- ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
- doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
- ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

De Provinciale Handelsschool van Hasselt profileert zich als een typische handelsschool. Ze biedt naast een beperkt aso-aanbod en één studierichting uit het studiegebied Toerisme, een groot aantal bso en tso studierichtingen aan met een duidelijk en specifiek handelsprofiel. De school deelt een campus aan de rand van het stadscentrum met de Provinciale Middenschool en twee centra voor volwassenenonderwijs.

Sinds vorig schooljaar heeft de school een nieuw directieteam, dat wordt bijgestaan door twee coördinatoren. De nieuwe leiding hecht veel belang aan communicatie en participatief leiderschap. Definitieve beslissingen worden pas genomen als er een voldoende breed draagvlak voor is. Het directieteam stelt zich beschikbaar op en is nadrukkelijk aanwezig in de school. Het beleid investeert in de aantrekkelijkheid en de vernieuwing van de gebouwen. De ICT-infrastructuur en de vernieuwing van het meubilair werden het laatste schooljaar sterk uitgebreid. De integratie van de vernieuwde multimediale leeromgeving is nog bezig. Na een aantal schooljaren van daling, is het leerlingenaantal dit schooljaar lichtjes gestegen.

Het onderzoek naar de realisatie van de onderwijsdoelstellingen levert een divers resultaat op. In de tweede graad aso en tso voldoet de leerplanrealisatie voor Nederlands. Daarnaast voldoet de leerplanrealisatie voor boekhouding, economie, toegepaste economie, recht en stage in de derde graad tso in de studierichtingen Boekhouden-informatica en Handel. Dit is ook het geval voor boekhouding, kantoortechnieken, recht en stage in de derde graad bso Kantoor. Binnen de meeste studierichtingen en vakken is de leerplangerichtheid echter nog voor verbetering vatbaar.

De leerplanrealisatie voldoet niet voor natuurwetenschappen in de derde graad aso en voor wiskunde in derde graad tso in de studierichtingen Boekhouden-informatica en Informaticabeheer. Voor het vak project algemene vakken schiet de leerplanrealisatie tekort in de derde graad van de studierichtingen Kantoor en Verkoop. Dit is ook het geval voor dactylografie, kantoortechnieken en toegepaste informatica in het derde leerjaar van de derde graad in de studierichting Kantooradministratie en gegevensbeheer. De tekorten zijn vooral te wijten aan een onvolledig of onevenwichtig onderwijsaanbod en aan een leerlingenevaluatie die onvoldoende is afgestemd op de leerplandoelen.

Met betrekking tot de leerplanrealisatie en de evaluatiepraktijk worden de vakgroepen beleidsmatig nog niet voldoende aangestuurd en opgevolgd. Door een zwakke afstemming op de leerplandoelen slagen de meeste vakgroepen er niet in om de evaluatie in voldoende mate te laten beantwoorden aan de eisen van representativiteit en validiteit. De opgaven en de vraagstelling zijn niet onderworpen aan een kwaliteitscontrole op school-of vakgroepniveau. Toetsen- en examenbundels worden vaak over de jaren heen hernomen, waardoor de betrouwbaarheid van de resultaten wordt ondermijnd. De leerbegeleiding en de evaluatie worden nog niet systematisch aan elkaar gekoppeld, waardoor remediërende initiatieven in grote mate leraarafankelijk zijn. Daarnaast kent de delibererende klassenraad een aantal uitgestelde beslissingen toe die niet worden verleend conform de regelgeving.

De school heeft aandacht voor het welbevinden van de leerlingen. De integratie van verscheidene vakgebonden en vakoverschrijdende projecten in het schoolcurriculum draagt hier toe bij. Ze streeft de vakoverschrijdende eindtermen in voldoende mate na.

De school voldoet aan de meeste criteria voor hygiëne, veiligheid en woonbaarheid. Om zich in regel te stellen voor aspecten die nog niet voldoen - voornamelijk in het labo - zijn voorlopige maatregelen genomen en op termijn meer ingrijpende aanpassingswerken gepland.

Het beleid erkent het belang van interne en externe kwaliteitszorg en de krijtlijnen voor een cyclische kwaliteitsbewaking zijn uitgetekend. Toch reikt de kwaliteitszorg op het ogenblik van de doorlichting weinig verder dan het verzamelen en beperkt analyseren van gegevens rond een aantal aspecten van de schoolwerking. Gelet op de overtreding van de regelgeving en de lacunes in de leerplanrealisatie van een aantal vakken, besluit de onderwijsinspectie de doorlichting met een beperkt gunstig advies. De school zal na drie schooljaren moeten aantonen dat de vastgestelde tekorten zijn weggewerkt.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande structuuronderdelen en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus

	Basisvorming	Specifiek gedeelte
VOET	x	
Graad 2 ASO Economie	Nederlands	
Graad 2 ASO Humane wetenschappen	Nederlands	
Graad 2 TSO Handel	Nederlands	
Graad 2 TSO Handel-talen	Nederlands	
Graad 2 TSO Toerisme	Nederlands	
Graad 3 ASO Economie-moderne talen	natuurwetenschappen	
Graad 3 ASO Humane wetenschappen	natuurwetenschappen	
Graad 3 BSO Kantoor	project algemene vakken	boekhouding, kantoortechnieken, recht
Graad 3 BSO Kantooradministratie en gegevensbeheer	project algemene vakken	dactylografie, kantoortechnieken, toegepaste informatica
Graad 3 BSO Verkoop	project algemene vakken	
Graad 3 BSO Winkelbeheer en etalage	project algemene vakken	
Graad 3 TSO Boekhouden-informatica	wiskunde	boekhouding, economie, recht, stage, toegepaste economie, wiskunde
Graad 3 TSO Handel		boekhouding, economie, recht, stage, toegepaste economie
Graad 3 TSO Informaticabeheer	wiskunde	wiskunde

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Onderwijs - Evaluatie
Evaluatiepraktijk

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde structuuronderdelen het volgende op.

3.1.1.1 Boekhouding, kantoortechnieken, recht en stage kantoortechnieken in bso derde graad in de studierichting Kantoor (leerplan 2008/355)

Voldoet

Alle leerplandoelen worden op een evenwichtige wijze gerealiseerd. De evaluatie is voldoende valide en transparant.

Onderwijsaanbod De geïntegreerde leerplanrealisatie voor kantoortechnieken en boekhouding is evenwichtig, samenhangend en voldoende competentiegericht. Na een veeleer beperkt aantal theoretische lessen, ontstaan, groeien en draaien virtueel vijf afdelingen van een simulatiebedrijf (receptie, aankoop, voorraadbeheer, verkoop en facturatie). De leerlingen doorlopen afwisselend per twee of per drie de administratie van één van de afdelingen. De simulatie van de boekhoudkundige stromen van het simulatiebedrijf via een professioneel boekhoudpakket is een goed voorbeeld van het realiseren van de integratiegedachte. Met het oog op de volwaardige implementatie van het nieuwe leerplan is er nog ruimte voor ontwikkeling in de expliciete aandacht voor schriftelijke en mondelinge communicatievaardigheden.

Volledigheid

Evenwicht

Beheersingsniveau

Samenhang

De leerplanrealisatie voor recht voldoet. Interactieve onderwijsleergesprekken met concrete casussen en levensechte voorbeelden zorgen voor een volledig aanbod, soms inclusief de uitbreidingsdoelstellingen, maar met een veeleer beperkte diepgang. Zelfstandige zoekopdrachten met gebruik van ICT zijn veeleer schaars.

Overeenkomstig de schoolvisie doen de school en de leraren inspanningen om de leerlingenstages in beide leerjaren goed uit te werken. Ze worden inhoudelijk en administratief correct en goed opgevolgd. Het streefdoel is om elke leerling zoveel mogelijk activiteiten in overeenstemming met de lijst in het leerplan te laten uitvoeren en dit lukt doorgaans voor de meeste aspecten. De aandacht voor het bijhouden van de goed verzorgde stageverslagen is positief. Toch nodigen de opdrachten in dit verband nog onvoldoende uit tot het aanscherpen van communicatieve vaardigheden en tot zelfreflectie.

De geïntegreerde proef wordt doordacht voorbereid, georganiseerd en uitgevoerd. Het doelgericht gebruik van het draaiboek met in de tijd gefaseerde opdrachten, richtlijnen, criteria en deadlines en het logboek wijzen op een goed begeleid proces. Voor de meeste vakken sluiten de aard en de omvang van de opdrachten voldoende aan bij het studierichtingsprofiel, bij de leerplannen en bij de stage.

Onderwijsorganisatie

Organisatie curriculum

De school opteert ervoor om het geïntegreerde leerplan op te splitsen over drie aparte vakken: boekhouding, virtueel kantoor en recht. Daarnaast zijn er veel, doch inhoudelijk veeleer beperkt ingevulde, lestijden voor dactylografie/toegepaste informatica. Op vraag van de leraren of de vakgroep kunnen voldoende (blok)uren worden ingeroosterd al dan niet in een computerlokaal of in de kantoorklas. Hoewel er binnen deze keuze ruimte is voor een doorgedreven competentiegerichte uitwerking van de leerplannen, is deze

met uitzondering van de realisaties voor het virtueel kantoor nog beperkt.

Allerhande activiteiten op schoolniveau, blokstages, drie examenreeksen voor alle leervakken, maar ook een beperkt lesrendement en de tijd die in de klas besteed wordt aan de geïntegreerde proef zetten een rem op een degelijke leerplanrealisatie voor sommige vakken.

Uitrusting Voor de meeste lestijden beschikken de leraren over een goed uitgeruste 'kantoorklas' waarin elke leerling gebruik kan maken van een pc met toegang tot het internet. Het lokaal ademt duidelijk de sfeer uit van een kantoorruimte met allerlei kantoorapparatuur, een vergaderruimte, kasten en klasseermateriaal. Ook de andere gebruikte lokalen voldoen aan de vereisten die gesteld worden in de leerplannen. De elektronische leeromgeving wordt vooral voor de geïntegreerde proef en in het virtueel kantoor ingezet als communicatiemiddel met de leerlingen voor taken, oefeningen en het ter beschikking stellen van ondersteunend materiaal.

ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

In de overige vakken oefenen de leerlingen minder regelmatig op het opzoeken, filteren en verwerken van informatie. De leerlingen beschikken over leerplanrelevant studiemateriaal, dat echter niet voor alle leerplanonderdelen even efficiënt wordt benut. Leraarafhankelijk wordt dit studiemateriaal ook levensecht gemaakt via actuele teksten, socio-economische artikels en praktijkdocumenten.

Evaluatiepraktijk De evaluatie is voldoende representatief voor het geheel van de leerplandoelen. De evaluatie van het dagelijks werk gebeurt hoofdzakelijk via toetsen. Via frequente toetsing, niet zelden van een volledig lesuur, tracht men het leren aan te moedigen en de leerlingen voor te bereiden op de examens. Na iedere overhoring wordt deze in de klas besproken en/of worden bepaalde vragen klassikaal hernomen. Zo wordt de evaluatie een aspect van het leerproces. De leerlingen krijgen tijdens het schooljaar (herhalings)vragen aangeboden, die qua type en inhoud sterk gelijken of zelfs identiek zijn aan de examenvragen. Ze worden hierdoor gereduceerd tot reproductie van kennis, wat vragen doet rijzen over de validiteit en vooral over het beklijvende ervan. De uitgebreide examens bevatten kennisvragen en toepassingen. Het niveau van de vraagstelling voldoet. Inzichtsragen komen duidelijk minder aan bod. Sporadisch maken de leraren gebruik van actuele artikels en contexten waarin de leerlingen hun kennis moeten hanteren. De leraren waken over een correcte spreiding van de vragen over de geziene leerstof. Zowel op de toetsen als op de examens staat de puntenverdeling doorgaans duidelijk vermeld, wat bijdraagt tot de transparantie.

Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

Overeenkomstig de schoolafspraken maakt ook de beoordeling van de werkhouding (methode en houding) twintig procent uit van elk rapportcijfer voor dagelijks werk. Voor de evaluatie van de activiteiten in het virtueel kantoor heeft de vakgroep voldoende afspraken gemaakt over het evalueren van specifieke vakgebonden vaardigheden en attitudes. Voor de andere vakken is dit nog steeds toekomstmuziek.

Over de invoering van alternatieve evaluatievormen of gespreide evaluatie voor een aantal vaardigheidsgerichte vakken of vakonderdelen hebben de school en de leraren nog onvoldoende nagedacht.

De evaluatierichtlijnen en -criteria voor de stages en de geïntegreerde proef zijn transparant, de puntenverdeling over de verschillende vakken is duidelijk en vooraf meegedeeld aan de leerlingen. Via de tussentijdse beoordelingen en rapporteringen worden zowel het proces als het product voortdurend bewaakt. Ondanks deze inspanningen en volledig in strijd met de regelgeving zijn er sporadisch, maar toch nog steeds, uitgestelde proeven voor de geïntegreerde proef.

Begeleidende en bemoedigende vakcommentaren overheersen bij de rapportering. Analyserende en remediërende informatie komt slechts sporadisch voor.

Leerbegeleiding

Preventief

Curatief

De zorgbreedte van de leraren manifesteert zich via de tijd die ze bereid zijn te besteden aan bijwerk- en inhaallessen, de herhalingslessen voor de examens, de afbakening van de leerstof en de remediëring na toetsen en examens. Er wordt veel energie gestopt in het motiveren van leerlingen, het aankweken van een positieve studiehouding en het opvolgen van taken en opdrachten. Ondanks deze inspanningen zet de instroom van leerlingen met een veeleer beperkte voorkennis van handelsvakken de leerplanrealisatie onder druk.

De inpassing van extra-activiteiten zoals gastsprekers, bedrijfsbezoeken en didactische uitstappen is positief, maar te weinig expliciet gekoppeld aan leerplandoelstellingen.

Deskundigheidsbevordering

Overleg

De vakgroepwerking berust voornamelijk op informele contacten tussen bepaalde collega's. Individueel is er voldoende initiële vakbekwaamheid en professioneel engagement aanwezig, maar de structurele overlegmomenten zijn veeleer beperkt. Diepgaand studierichtingsoverleg of reflectie over vakinhoudelijke en vakdidactische thema's en over de veranderende onderwijsrealiteit ontbreekt. De documentenanalyse en de onderwijspraktijk wijzen uit dat er sterk individueel wordt gewerkt en dat vooral de verticale samenhang tussen de deelvakken ontbreekt. Het leren van elkaar, o.a. door middel van intervisie, maakt nog geen deel uit van de cultuur van de school en de vakgroep. Getuige hiervan is bijvoorbeeld de weinig eenvormige stage-administratie. Men laat hierdoor duidelijk kansen liggen voor interne kwaliteitsbewaking en -bevordering. Aan de gezamenlijke uitwerking van een leerlijn op vlak van begeleid zelfstandig leren, het stimuleren van de zelfwerkzaamheid met activerende opdrachten, de integratie van projecten, actualiteit en de evaluatie hiervan is de vakgroep nog niet toe. Ook over de inhoudelijke aspecten van een brede en valide evaluatie wordt nog onvoldoende gereflecteerd.

3.1.1.2 Economie, toegepaste economie/boekhouding en recht/toegepaste economie in tso derde graad in de studierichting Boekhouden-Informatica (leerplan 2011/303)

Voldoet

Vrijwel alle leerplandoelen worden op een doorgaans evenwichtige wijze gerealiseerd. De evaluatie is globaal gezien voldoende valide en transparant.

Onderwijsaanbod <i>Volledigheid</i> <i>Evenwicht</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Samenhang</i>	<p>Voor toegepaste economie/boekhouding is het aanbod van leerplandoelen volledig, evenwichtig en samenhangend. De leraren hebben veel aandacht voor het competentiegericht karakter van de leerplandoelen. Ze brengen de leerstof aan in concrete, betekenisvolle contexten. Dit is in het bijzonder het geval wanneer de leerlingen in het eindjaar werken in de oefenfirma. In dit virtuele boekhoudkantoor kunnen ze competenties zoals het toepassen van kennis in nieuwe situaties, het samenwerken in groep en het gebruiken van ICT volop inoefenen.</p> <p>Het aanbod van de leerplandoelstellingen voor recht/toegepaste economie is nagenoeg volledig, maar weinig evenwichtig. In het eerste leerjaar gaat te veel aandacht naar het grondwettelijk recht en naar de samenlevingsvormen. Hierdoor komen de leerplandoelen in verband met contracten en fiscaal recht te beperkt aan bod. De leerplandoelen rond handelsrecht worden behandeld in het vak bedrijfsbeheer. Zoals het leerplan het vraagt, besteden de leraren aandacht aan het leren opzoeken in wetteksten en aan het toepassen van de leerstof in concrete situaties.</p> <p>Voor economie komen nagenoeg alle leerplandoelen aan bod, maar het evenwicht is zoek. Door een te uitgebreide behandeling van de economische kringloop komt de prijsvorming bij de verschillende markt vormen te weinig aan bod. De leerlingen zien te weinig verbanden tussen de complexe economische modellen en de dagdagelijkse realiteit. Er wordt te weinig gebruik gemaakt van actuele artikels en gevalstudies om de leerstof te kaderen en in te oefenen. In overeenstemming met het leerplan hebben de leerlingen in beide leerjaren een blokstage van telkens twee weken. Uit de individuele stageactiviteitenlijsten blijkt dat de leerlingen een voldoende aantal leerplandoelen realiseren. De leraren zorgen voor voldoende voorbereiding, begeleiding en nabespreking van de stage.</p> <p>De geïntegreerde proef is opgebouwd rond de oefenfirma van het eindjaar. Met voldoende aandacht voor integratie, voeren de leerlingen in groepjes een aantal opdrachten uit voor acht kernvakken uit de basisvorming en het specifiek gedeelte. In een overzichtelijk en verzorgd draaiboek vinden ze de doelstellingen, deelopdrachten, timing en wijze van evalueren terug.</p>
Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	<p>De school beschikt over de leermiddelen die het leerplan vereist. In de meeste lokalen is een computer met beamer aanwezig; in enkele lokalen zelfs een elektronisch bord. Afhankelijk van de leraar worden deze middelen ook effectief benut. Sommige lessen hebben plaats in een computerlokaal waar de leerlingen met een boekhoudpakket aan de slag kunnen. Het lokaal waar het virtueel boekhoudkantoor is gehuisvest, kan mits enkele aanpassingen het uitzicht van een echte kantooromgeving krijgen. Positief is het ergonomisch verantwoord meubilair.</p>
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	<p>Voor toegepaste economie/boekhouding is de evaluatie representatief voor het geheel van de leerplandoelen. Zowel bij de evaluatie van het dagelijks werk als in de examens zijn de vragen correct gespreid over de geziene leerstof. De toetsen en examens bevatten zowel kennis- als toepassingsgerichte vragen. Het niveau van de vraagstelling is doorgaans goed. Ook de evaluatie van de stage is voldoende representatief en transparant.</p>

De evaluatie voor economie is volledig, maar te veel gericht op de leerplandoelen rond de economische kringloop. Er zijn zowel reproductieve als eenvoudige toepassingsgerichte vragen. Sommige examenvragen worden in ongewijzigde vorm over de jaren heen hergebruikt.

De evaluatie voor recht/toegepaste economie is zo goed als volledig, maar een te groot aandeel van de punten staat op vragen die geen betrekking hebben op leerplandoelen. De vraagstelling is hoofdzakelijk gericht op de reproductie van kennis. De validiteit van de examens kan hier bovendien in vraag worden gesteld aangezien examenvragen jaar na jaar in ongewijzigde vorm worden hergebruikt. De puntenverdeling per vak voor de geïntegreerde proef is transparant en evenwichtig. Behalve op het inhoudelijke aspect staan per vak ook punten op attitudes. Daarvoor zijn objectieve criteria en een duidelijke puntenschaal opgesteld. Drie maal per jaar ontvangen ze een tussentijds GIP-rapport. In de drie vakken staat, zowel op toetsen als op examens, de puntenverdeling duidelijk vermeld, wat zorgt voor voldoende transparantie.

Leerbegeleiding

Preventief

Curatief

Het leerklimaat is aangenaam en veilig. De onderwijsleergesprekken laten voldoende ruimte voor inbreng van en interactie met de leerlingen.

Voor economie beschikken de leerlingen over een cursus die door de leraar zelf wordt samengesteld. In toegepaste economie/boekhouden maken de leraren gebruik van een leerboek dat ze aanvullen met eigen materiaal. Voor de leerplandoelen in verband met bank en beurs moeten de leerlingen het echter doen met een leerboek dat veeleer gericht is op het hoger onderwijs. In recht/toegepaste economie gebruiken de leerlingen een leerboek, dat ze aanvullen met lesnotities.

De leraren nemen heel wat initiatieven rond “leren leren”. Ze verbeteren de testen klassikaal, overlopen de te kennen leerstof voor het examen en evalueren het eerste examen in januari. In de cursus toegepaste economie/boekhouden laten de vele opdrachten en met name het werken in de oefenfirma, de leerlingen toe om de leerstof in te oefenen en toe te passen. De school benadrukt sterk het belang van het boekhoudalgoritme bij het aanleren van de boekingen. Tijdens de lessen recht komt de lesinhoud schematisch op het bord. Voor de talrijke leerlingen die instromen uit andere studierichtingen is er een stoomcursus boekhouden tijdens de middagpauze. Leerlingen met specifieke vragen kunnen tijdens de vrije uren bij de leraren terecht.

Professionalisering Deskundigheidsbevordering

Er is een paar keer per jaar een voltallige vakgroepvergadering. Daarnaast zijn heel wat overlegmomenten per schooljaar, in steeds wisselende configuraties naargelang het vak of de studierichting. Bovendien hebben de leraren ook veel informele contacten.

De vakgroepvergaderingen dienen vooral om praktische afspraken te maken in verband met leerplanrealisatie, didactische uitstappen, stage en GIP. Daarbij worden ook de collega's talen en toegepaste informatica betrokken. De ontwikkelingsgerichtheid van de vakgroep blijkt uit een jaarlijkse evaluatievergadering met leerlingen over de stage en uit een regelmatig schooloverstijgend vakoverleg binnen de onderwijskoepel. Alle betrokken leraren volgden het afgelopen schooljaar vakgebonden en/of vakoverschrijdende nascholingen.

3.1.1.3 Economie, toegepaste economie/boekhouding en recht/toegepaste economie in tso derde graad in de studierichting Handel (leerplan 2009/313)

Voldoet

De meeste leerplandoelen worden op een doorgaans evenwichtige wijze gerealiseerd. De evaluatie is globaal gezien voldoende valide en transparant. De vakgroep is voldoende deskundig en geëngageerd om een aantal werkpunten aan te pakken.

Onderwijsaanbod Voor toegepaste economie/boekhouding is het aanbod van leerplandoelen volledig, evenwichtig en samenhangend. De leraren hebben veel aandacht voor het competentiegericht karakter van de leerplandoelen. Ze brengen de leerstof aan in concrete, betekenisvolle contexten. De leerlingen krijgen volop de gelegenheid om aan hun competenties te werken via oefeningen, rollenspelen, gebruik van ICT en begeleid zelfstandig leren. Ook de vele intra en extra murosactiviteiten dragen bij tot het bereiken van een goed beheersingsniveau. Het aanbod van de leerplandoelstellingen voor recht/toegepaste economie is nagenoeg volledig maar niet erg evenwichtig. In het eerste leerjaar gaat te veel aandacht naar het grondwettelijk recht, wat het leerplan niet oplegt en naar de samenlevingsvormen. Hierdoor komen bijvoorbeeld de contracten te beperkt aan bod. Zoals het leerplan het vraagt, besteden de leraren aandacht aan het leren opzoeken in wetteksten en aan het toepassen van de leerstof in concrete situaties.

Volledigheid

Evenwicht

Beheersingsniveau

Samenhang

Voor economie was de leerplanrealisatie het voorbije schooljaar onvolledig. Dat kwam deels door een hoge lesuitval, maar ook omdat het gebruikte cursusmateriaal onvoldoende was afgestemd op het leerplan. Voor dit schooljaar heeft de vakgroep deze tekortkoming rechtgezet.

In overeenstemming met het leerplan hebben de leerlingen in beide leerjaren een blokstage van telkens vier weken. Uit de individuele stageactiviteitenlijsten blijkt dat de leerlingen een voldoende aantal leerplandoelen realiseren. De leraren zorgen voor voldoende voorbereiding, begeleiding en nabespreking van de stage.

De geïntegreerde proef is opgebouwd rond de stageonderneming van het eindjaar. Met voldoende aandacht voor integratie voeren de leerlingen een aantal opdrachten uit voor acht kernvakken uit de basisvorming en het specifiek gedeelte. In een overzichtelijk en verzorgd draaiboek vinden ze de doelstellingen, deelopdrachten, timing en wijze van evalueren terug.

Uitrusting

ICT

Inzet uitrusting

Leermiddelen

De school beschikt over de leermiddelen die het leerplan vereist. In de meeste lokalen is een computer met beamer aanwezig; in enkele lokalen zelfs een elektronisch bord. Deze middelen worden ook effectief benut. De lessen hebben regelmatig plaats in een computerlokaal waar de leerlingen met een boekhoudpakket aan de slag kunnen. Positief is het ergonomisch verantwoord meubilair.

Evaluatiepraktijk

Evenwicht

Volledigheid

Beheersingsniveau

Transparantie

Voor toegepaste economie/boekhouding is de evaluatie representatief voor het geheel van de leerplandoelen. Zowel bij de evaluatie van het dagelijks werk als op de examens zijn de vragen correct gespreid over de geziene leerstof. De toetsen en examens bevatten zowel kennis- als toepassingsgerichte vragen. Het niveau van de vraagstelling is doorgaans goed. Ook de evaluatie van de stage is voldoende representatief en transparant.

De evaluatie voor recht/toegepaste economie is nagenoeg volledig maar is vooral in het eerste leerjaar weinig evenwichtig. In het eerste examen staat meer dan de helft van de te verdienen punten op vragen die geen betrekking hebben op leerplandoelen. De validiteit van deze examens kan bovendien in vraag gesteld worden aangezien examenvragen jaar na jaar in ongewijzigde vorm worden

hergebruikt.

Door de onvolledige leerplanrealisatie voor economie was vorig schooljaar ook de evaluatie onvoldoende representatief. De evolutie in de vraagstelling van dit schooljaar is positief.

De puntenverdeling per vak voor de geïntegreerde proef is transparant en evenwichtig. Behalve op het inhoudelijke aspect staan per vak ook punten op attitudes. Daarvoor zijn objectieve criteria en een duidelijke puntenschaal opgesteld. Drie maal per jaar ontvangen ze een tussentijds GIP-rapport. In de drie vakken staat zowel op toetsen als op examens de puntenverdeling duidelijk vermeld, wat zorgt voor voldoende transparantie.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

Het leerklimaat is aangenaam en veilig. De onderwijsleergesprekken laten voldoende ruimte voor inbreng van en interactie met de leerlingen.

Zowel voor economie als voor toegepaste economie/boekhouden maken de leraren gebruik van zelf ontwikkeld cursusmateriaal. Voor recht/toegepaste economie beschikken de leerlingen over een leerboek, dat ze aanvullen met lesnotities.

De leraren nemen heel wat initiatieven rond “leren leren”. Ze verbeteren de testen klassikaal, overlopen de te kennen leerstof voor het examen en evalueren het eerste examen in januari. In de cursus toegepaste economie/boekhouden laten de vele opdrachten de leerlingen toe om de leerstof in te oefenen en toe te passen. De school benadrukt sterk het belang van het boekhoudalgoritme bij het aanleren van de boekingen. Tijdens de lessen recht stellen de leraren de lesinhoud schematisch voor op het bord of via de beamer.

Voor de talrijke leerlingen die instromen uit andere studierichtingen is er een stoomcursus boekhouden tijdens de middagpauze. Leerlingen met specifieke vragen kunnen tijdens de vrije uren bij de leraren terecht.

Professionalisering
Deskundigheidsbevordering

Er is een paar keer per jaar een voltallige vakgroepvergadering. Daarnaast zijn er heel wat overlegmomenten per schooljaar, in steeds wisselende configuraties naargelang het vak of de studierichting. Bovendien hebben de leraren ook veel informele contacten.

De vakgroepvergaderingen dienen vooral om praktische afspraken te maken in verband met leerplanrealisatie, didactische uitstappen, stage en GIP. Ook de collega's talen en toegepaste informatica worden daarbij betrokken. De ontwikkelingsgerichtheid van de vakgroep blijkt uit een jaarlijkse evaluatievergadering met leerlingen over de stage en uit een regelmatig schooloverschrijdend vakoverleg binnen de koepel. Alle betrokken leraren volgden het afgelopen schooljaar vakgebonden en/of vakoverschrijdende nascholingen.

3.1.1.4 Kantoortechnieken, toegepaste informatica, dactylografie en stage kantoortechnieken in bso derde leerjaar van de derde graad in de studierichting Kantooradministratie en gegevensbeheer (leerplan 2010/005)

Voldoet niet

De realisatie van de specifieke vorming voldoet niet omdat de meeste leerplandoelstellingen onevenwichtig en met onvoldoende diepgang aangeboden, inge oefend en geëvalueerd worden. De evaluatie is onvoldoende valide en onvoldoende representatief voor alle leerplandoelen.

Onderwijsaanbod
Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

De geïntegreerde leerplanrealisatie voor kantoortechnieken, dactylografie en toegepaste informatica is niet evenwichtig, weinig samenhangend en onvoldoende competentiegericht. Aan de aanbevelingen in het leerplan om praktisch en beroepsgericht te werken en de leerlingen voor te bereiden op het ondernemerschap wordt grotendeels voorbijgegaan.

Met het oog op het uitreiken van attesten voor bedrijfsbeheer en zonder een meting van de beginsituatie van de leerlingen wordt in het luik vaktechnieken overmatig veel aandacht besteed aan veeleer theoretische onderwerpen. De meeste hiervan kwamen ook al uitgebreid aan bod in beide vorige leerjaren van de derde graad. Zelfstandige zoekopdrachten met gebruik van ICT zijn veeleer schaars. De doelstelling van de leerstof bedrijfsbeheer is het opstellen van een ondernemingsplan. Over een mogelijke implementatie van procesgerichte deelopdrachten hiervoor, bijvoorbeeld in een project of in de geïntegreerde proef, heeft de vakgroep nog onvoldoende nagedacht.

Ook dactylografie en toegepaste informatica beperken zich tot herhaling van de leerstof van de derde graad met een beperkte uitdieping voor dataverwerking. Nochtans is de visie van het leerplan duidelijk gericht op het toepassen en integreren van de kennis en de vaardigheden, opgedaan in de derde graad. Bovendien werken de leerlingen veel individueel aan hun geïntegreerde proef tijdens de lessen.

De lestijden voorzien voor kantoortechnieken werden hoofdzakelijk besteed aan al dan niet profielgerichte inhoud voor PAV, met weinig linken naar de effectieve activiteiten in de stagebedrijven.

Met deze invulling beoogt de school voor dit specialisatiejaar onvoldoende kwalitatieve meerwaarde, gestoeld op het profiel van de kantoorbediende. Overeenkomstig de schoolvisie doen de school en de leraren inspanningen om de leerlingenstages goed uit te werken. Ze worden inhoudelijk en administratief correct en goed opgevolgd. Het streefdoel is om elke leerling zoveel mogelijk computeractiviteiten te laten uitvoeren en dit lukt doorgaans ook. De aandacht voor het bijhouden van goed verzorgde stageverslagen is positief. Toch nodigen de opdrachten in dit verband nog onvoldoende uit tot het aanscherpen van communicatieve vaardigheden en zelfreflectie.

Het doelgericht gebruik van het draaiboek voor de geïntegreerde proef met in de tijd gefaseerde opdrachten, richtlijnen, criteria en deadlines en het logboek wijzen op een goed begeleid proces. Voor de meeste vakken sluiten de aard en de omvang van de opdrachten echter onvoldoende aan bij het profiel van dit specialisatiejaar.

Onderwijsorganisatie
Organisatie curriculum

De school opteert ervoor om het geïntegreerde leerplan, voorzien voor 6 lessen op te splitsen over drie aparte vakken: kantoortechnieken/informatica (5u), toegepaste informatica (2u) en vaktechnieken (1u). De school kiest er dus voor om extra uren te investeren in deze onderdelen van het specifiek gedeelte. Op vraag van de leraren of de vakgroep kunnen voldoende (blok)uren worden ingeroosterd, al dan niet in een computerlokaal. Binnen deze keuze is er alleszins voldoende, maar onderbenutte ruimte voor een doorgedreven competentiegerichte en projectmatige uitwerking van de leerplanrealisatie. Allerhande activiteiten op schoolniveau, maar ook de grootte van de klasgroep, een beperkt lesrendement en de tijd die in de klas besteed wordt aan de geïntegreerde proef hypothekeren de leerplanrealisatie.

Uitrusting
*ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen*

De gebruikte lokalen voldoen aan de vereisten van het leerplan. De elektronische leeromgeving wordt vooral voor de GIP ingezet als communicatiemiddel met de leerlingen voor taken en opdrachten.

Veeleer sporadisch wordt tijdens de lessen geoefend in op het opzoeken, filteren en verwerken van informatie.

De leerlingen beschikken over weinig leerplanrelevant en ongestructureerd lesmateriaal. Actuele teksten, socio-economische artikels en praktijkdocumenten ontbreken doorgaans of zijn verouderd.

Evaluatiepraktijk De evaluatie is representatief voor de geziene leerstof maar voldoet niet in functie van de evaluatie van de correcte leerplandoelstellingen. Te weinig vragen bevatten evaluatiecriteria die gekoppeld zijn aan specifieke leerplandoelen. Er is bij toetsen en examens aandacht voor reproductieve en toepassingsgerichte vragen. Het niveau van de vraagstelling voldoet niet. Inzichts vragen komen niet aan bod. Zowel op de toetsen als op de examens staat de puntenverdeling duidelijk vermeld, wat bijdraagt tot de transparantie.

*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie*

Naast de schoolbrede twintig procent voor werkhoudingen is het resultaat voor dagelijks werk quasi uitsluitend samengesteld uit toetsresultaten, wat wijst op het bestaan van een testcultuur. Competenties worden veel minder in kaart gebracht, wat in strijd is met het competentiegericht karakter van het leerplannen en met het profiel van het specialisatiejaar. De vakgroep heeft nog onvoldoende de stap gezet naar een assessmentcultuur, waarbij ook vakgebonden houdingen en vaardigheden een rol krijgen toegemeten in het evaluatieproces.

Ondanks de opmerkingen in het vorige doorlichtingsverslag is er nog steeds een gebrek aan variatie in de vragen voor examens over de schooljaren heen. Naast het gebrek aan leerplangerichtheid tast het aanbieden van identieke vragenreeksen de validiteit van de resultaten aan.

De procesevaluatie van de stages en de GIP is transparant en representatief.

Leerbegeleiding
*Preventief
Curatief*

In lijn met de visie van het leerplan besteedt de school onvoldoende aandacht aan motiverende en competentieontwikkende werkvormen en ICT-toepassingen. De lessen verlopen doorgaans leraargestuurd met het onderwijsleergesprek als dominante werkvorm. Het klasklimaat is onvoldoende taakgericht en de leerlingen worden weinig uitgedaagd om onder begeleiding of zelfstandig relevante en toegankelijke informatie te vinden, selecteren, gebruiken en presenteren. Ook in de evaluatie komt dit onvoldoende tot zijn recht.

De leerlingen weten wat van hen verwacht wordt bij toetsen en examens en ze ontvangen voldoende feedback over hun resultaten. Er wordt veel energie gestopt in het motiveren van leerlingen, het aankweken van een positieve studiehouding en het opvolgen van taken en opdrachten. Vanuit een pedagogische bekommernis is er tijdens de reguliere lessen veel aandacht voor instromers en/of voor herhaling in het belang van leerlingen met leerachterstanden, hetgeen de leerplanrealisatie hypothekeert.

Deskundigheidsbevordering De vakgroepwerking berust voornamelijk op informele contacten tussen bepaalde collega's. Individueel is er voldoende initiële vakbekwaamheid en professioneel engagement aanwezig, maar de structurele overlegmomenten zijn veeleer beperkt. Diepgaand studierichtingsoverleg of reflectie over vakinhoudelijke en vakdidactische thema's en over de veranderende onderwijsrealiteit ontbreekt. De documentenanalyse en de onderwijspraktijk wijzen uit dat er sterk individueel wordt gewerkt en dat de noodzakelijke verticale en horizontale samenhang tussen de deelvakken ontbreekt. Het leren van elkaar, o.a. door middel van intervisie, maakt nog geen deel uit van de cultuur van de school en de vakgroep. Getuige hiervan is bijvoorbeeld de weinig eenvormige stage-administratie. Men laat hierdoor duidelijk kansen liggen voor interne kwaliteitsbewaking en -bevordering. Ook vakkenoverleg op basis van leerplanstudies om overlappingsen of hiaten in het leerstofaanbod te vermijden, ontbreekt. Aan de gezamenlijke uitwerking van een leerlijn op vlak van begeleid zelfstandig leren, het stimuleren van de zelfwerkzaamheid met activerende opdrachten, de integratie van projecten, actualiteit en de evaluatie hiervan is de vakgroep nog niet toe. Ook over de inhoudelijke aspecten van een brede en valide evaluatie wordt nog onvoldoende gereflecteerd.

Overleg

3.1.1.5 Natuurwetenschappen in aso derde graad in de studierichtingen Economie-Moderne talen en Humane wetenschappen (leerplan 2006/301)

Voldoet niet

De onderwijsdoelstellingen worden onvolledig, onvoldoende evenwichtig en niet volgens het beheersingsniveau aangeboden omdat de vaardigheidsgerichte leerplandoelstellingen onvoldoende worden gerealiseerd. De evaluatiepraktijk is niet voldoende afgestemd op de leerplandoelstellingen. De infrastructuur ondersteunt het bereiken van de leerplandoelstellingen niet.

Onderwijsaanbod De vaststellingen hebben betrekking op de basisvorming van de bovenvermelde studierichtingen.

Volledigheid

Evenwicht

Beheersingsniveau

Samenhang

De vaardigheidsgerichte leerplandoelstellingen komen onvoldoende aan bod. Vorig schooljaar werden helemaal geen leerlingenpractica uitgevoerd; dit schooljaar voorlopig nog maar een paar. Het leerplan legt zes leerlingenpractica op per leerjaar, waarbij de leraar een keuze kan maken uit een ruime lijst vermeld in het leerplan (blz. 64). Zonder practicumervaring kunnen de leerlingen noch de specifieke vaardigheden, noch de gemeenschappelijke eindtermen voor wetenschappen over 'onderzoekend leren' en 'leren onderzoeken' bereiken. De leerplandoelstellingen die gekoppeld zijn aan theoretische begrippen, krijgen de leerlingen aangeboden op een hoog beheersingsniveau. Met het vak natuurwetenschappen bereiken de leerlingen de eindtermen wetenschappen d.m.v. confrontatie met een aantal contexten die aansluiten bij hun leefwereld of de actualiteit, maar dit gebeurt onvoldoende. De wetenschappelijke onderbouwing staat te weinig in functie van de gekozen contexten en onderwerpen. Ze blijft te theoretisch en te sterk afgestemd op de vakken biologie, chemie en fysica in de pool wetenschappen. De meeste gemeenschappelijke eindtermen voor wetenschappen in verband met 'wetenschap en samenleving' worden bereikt, maar de leerlingen worden onvoldoende aangezet om de leerinhouden te transfereren naar maatschappelijke situaties. Een diepgaande en theoretisch-wetenschappelijke aanpak vormt soms nog te veel het uitgangspunt, waardoor de leerlingen kennis- en vaardigheidsgerichte aspecten onvoldoende samenhangend leren verwerken. Aan sommige onderdelen (bewegingsleer, chemische berekeningen, voortplanting) wordt meer lestijd besteed dan het leerplan veronderstelt. Dat vermindert de beschikbare lestijd voor de vaardigheidsgerichte doelstellingen.

De mogelijkheden tot het uitvoeren van leerlingexperimenten zijn soms beperkt door de grootte van sommige klasgroepen. Voor het verwerven en verwerken van informatie is het gebruik van ICT, het internet en/of cd-roms die allerlei informatie interactief aanbieden, beperkt. Gerichte zoekopdrachten en verwerkingstaken die leerlingen hierbij ondersteunen en een kritische ingesteldheid aanleren ontbreken.

Uitrusting <i>ICT Inzet uitrusting Leermiddelen</i>	<p>De materiële uitrusting om de leerplandoelstellingen te realiseren voldoet niet. De lessen worden georganiseerd in gewone klaslokalen. Er zijn voldoende leermiddelen op school aanwezig, maar het vaklokaal is onveilig voor demonstratie- en leerlingenproeven. Hierdoor wordt er niet voldaan aan de minimale materiële vereisten vermeld in het leerplan (blz. 80). Niet alle klaslokalen zijn uitgerust met een lerarencomputer met internetverbinding, smartboard en beamer. Er gebeuren wel inspanningen van de betrokken leraren om het materiaal voor demonstratieproeven over te brengen naar de toegewezen klaslokalen.</p>
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht Volledigheid Beheersingsniveau Transparantie</i>	<p>De leerlingevaluatie wordt onvoldoende opgesteld vanuit de leerplandoelstellingen. De hiaten in het aanbod weerspiegelen zich ook in de evaluatie. Er worden geen experimentele vaardigheden geëvalueerd en uitbreidingsdoelstellingen krijgen een te groot aandeel in de vraagstelling. Daardoor wordt een aantal verplichte leerplandoelen en eindtermen niet of niet op het vereiste niveau geëvalueerd. De vraagstelling gebeurt eveneens niet altijd evenwichtig over de verschillende leerinhouden. De bevraging is te sterk kennisgericht en de examenopgaven worden doorgaans bijna letterlijk overgenomen uit de toetsen. Dat roept vragen op bij het verwachte beheersingsniveau. Heel weinig opgaven kaderen in relevante en actuele contexten. Om bovenstaande redenen is de leerlingevaluatie onvoldoende valide en meten de behaalde resultaten niet of de leerlingen de eindtermen en leerplandoelstellingen effectief hebben bereikt.</p> <p>In beide leerjaren waren vorig schooljaar de resultaten van de leerlingen onverantwoord laag. Zowel op het eindexamen als in de totaalscore was het gemiddelde nauwelijks 50 % en behaalde een meerderheid van de leerlingen een onvoldoende.</p>
Leerbegeleiding <i>Preventief Curatief</i>	<p>De lessen verlopen op een kalme en gestructureerde wijze. De communicatie met de leerlingen is stimulerend. De leerlingen krijgen kansen om deel te nemen aan het lesgebeuren, maar de lespraktijk is overwegend leraargestuurd. Actieve werkvormen zijn veeleer uitzonderlijk. Het cursusmateriaal bestond de voorbije schooljaren uit een samenvoeging van al dan niet bewerkte kopieën uit verschillende leerboeken en aanvullende teksten. Omvang en volgorde waren niet altijd in overeenstemming met het lesverloop en zeker niet met de leerplandoelstellingen. Het materiaal is recentelijk herwerkt tot een meer overzichtelijk geheel, evenwel nog zonder bronvermelding.</p> <p>De curatieve leerbegeleiding vertaalt zich in remediëringsoefeningen naar aanleiding van zwakke resultaten en bijkomende toelichtingen. De soms grote lesgroepen bemoeilijken een individuele benadering van de leerlingen. De lessen krijgen nog te weinig een visuele ondersteuning door demonstratieproeven en multimedietoepassingen om bij de leerlingen het inzicht in wetenschappelijke en technologische ontwikkelingen te ontwikkelen.</p>

3.1.1.6 Nederlands in aso tweede graad en in tso tweede graad (leerplannen 2012/106 en 2012/117)

Voldoet

De eindtermen worden in voldoende mate aangeboden en gerealiseerd. De evaluatiepraktijk is voldoende afgestemd op de leerplandoelen. Een visie op taal- en vaardigheidsgericht onderwijs vindt stilaan meer ingang tot de klaspraktijk.

Onderwijsaanbod

*Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang*

De drie componenten van het leerplan (taalvaardigheid, taalbeschouwing en de ontwikkeling van de literaire competentie) komen vrij evenwichtig aan bod. De taalvaardigheden worden echter te weinig doelgericht aangeboden. Een leerlijn die gericht is op de ontwikkeling van de taalvaardigheden is nog niet voldoende uitgewerkt. Luisteren, kijken en spreken (spreek- en gespreksvaardigheid) worden regelmatig inge oefend, maar deze vaardigheden worden nog te weinig binnen taalopdrachten geïntegreerd. Ook de koppeling van de taalvaardigheden aan de taalbeschouwing is niet nadrukkelijk aanwezig in het curriculum. De ontwikkeling van de literaire competentie gaat voldoende uit van het tekstervarend en het tekstbestuderend lezen.

De taalbeschouwing vertrekt te zelden vanuit een reflectie op het eigen taalgebruik. Meestal staan de lessen spelling en spraakkunst buiten een functionele context. Leerlingen leren niet voldoende om te reflecteren over de achterliggende systemen van de taal, zoals woordvorming, spelling en taalvariëteiten. De aandacht voor een correct taalgebruik in opdrachten, toetsen en cursusmateriaal is vrij beperkt. De vakgroep heeft geen afspraken gemaakt over het corrigeren ervan of over het aanmoedigen van taalzorg.

De vakgroep bekijkt taal nog niet voldoende als een sociaal fenomeen om gedachten, gevoelens, wensen en verlangens te vertolken. De nadruk ligt daardoor te weinig op de ontwikkeling van de vaardigheden tot communiceren, zowel mondeling als schriftelijk. Het taalonderwijs is slechts gedeeltelijk afgestemd op de noden van de leerlingen om op school en in hun maatschappelijk leven adequaat te kunnen functioneren.

De variatie en differentiatie in het tekstaanbod is vrij beperkt. Het onderscheid tussen het curriculum Nederlands van het aso en dat van het tso is gering. Het ontbreekt aan een verbreding en een verdieping van een aantal taalaspecten binnen de studierichtingen van het aso. Het verwerkingsniveau van het tekstmateriaal overstijgt binnen het aso te zelden het structurerende of het beschrijvende niveau.

Evaluatiepraktijk

*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie*

De evaluatiepraktijk is voldoende representatief voor de leerplandoelstellingen. In de meeste klasgroepen primeren de taalvaardigheden in het puntengewicht. Er is echter weinig gelijkgerichtheid binnen de vakgroep, zowel wat betreft de puntenverdeling tussen de leerplancomponenten als wat betreft de inhoud van de evaluatie. Het belang van (de evaluatie) van de taalvaardigheden dat het leerplan vooropstelt, wordt hierdoor niet voldoende gerespecteerd.

De opgaven en de vraagstelling zijn te weinig onderworpen aan een kwaliteitscontrole op school- of vakgroepniveau. Examenbundels worden over de jaren heen regelmatig hernomen, waardoor de betrouwbaarheid van de evaluatie wordt ondermijnd. Tevens getuigt dit van weinig zin voor creativiteit en differentiatie. Transparante afspraken en duidelijke communicatie met de leerlingen over het evaluatieproces zijn nog niet voldoende geëxpliciteerd. Taalbeschouwing wordt meestal losstaand en in contextloze opdrachten bevraagd. Op schoolniveau worden de studiehouding en studiemethode binnen elk vak beoordeeld en voor een bepaald percentage meegenomen in de

beoordeling van het dagelijks werk. Vakgebonden attitudes worden echter zelden meegenomen in de evaluatie. Zelf- en peerevaluatie behoren eveneens nog te weinig tot de evaluatiepraktijk.

Uitrusting Er zijn weinig mogelijkheden om moderne media en ICT te integreren in het
ICT
Inzet uitrusting onderwijsleerproces. De middelen die beschikbaar zijn, worden daarnaast niet
Leermiddelen voldoende aangewend. Doordat de school werkt met vaste lokalen per klasgroep, worden het enige vaklokaal en de mogelijkheden tot ICT-integratie en visualisering niet voldoende benut.

Leerbegeleiding De begeleiding van de leerlingen verloopt met de nodige zorg. Regelmatig
Preventief worden stappenplannen en strategieën aangereikt om taalopdrachten uit te
Curatief voeren. De leerlingen worden echter nog te weinig uitgenodigd om het onderwijsleerproces mee in handen te nemen. Taalactiverende en -stimulerende werkvormen worden te weinig aangewend.

Differentiatie en remediëring behoren nog te weinig tot de klaspraktijk. Vooral in remediërend opzicht is het aanbod op klasniveau nog te beperkt. De vorderingen of de tekorten van de leerlingen worden niet voldoende in kaart gebracht. De leraren hebben weinig verantwoordingsplicht om de nodige bijstellingen en remediëring aan te reiken en uit te voeren.

Het lesprogramma is voor iedereen digitaal beschikbaar op het schoolplatform. De planningsagenda die vanaf dit schooljaar in gebruik is, wordt nog niet adequaat gebruikt.

3.1.1.7 Project algemene vakken (PAV) in bso derde graad en bso derde leerjaar van de derde graad. (leerplannen 2004/282 en 2006/410)

Voldoet niet

De eindtermen en leerplandoelstellingen worden niet in voldoende mate gerealiseerd. De evaluatiepraktijk is overwegend kennisgericht en niet voldoende representatief voor de leerplandoelstellingen. De minimale materiële vereisten zijn voor verbetering vatbaar, zeker in het derde leerjaar van de derde graad.

Onderwijsaanbod Het curriculum staat niet voldoende in het teken van de ontwikkeling van
Volledigheid vaardigheden en attitudes om adequaat te kunnen functioneren in het
Evenwicht maatschappelijk leven. De te bereiken doelen en leerinhouden staan nog te zeer
Beheersingsniveau ondergeschikt aan de aangereikte thema's. De zelfredzaamheid, de
Samenhang leerverantwoordelijkheid en de inbreng van de leerlingen worden niet voldoende aangesproken en geïntegreerd in het programma. Een aantal thema's en lesgehele richten zich te sterk op kennisaspecten en te weinig op het ontwikkelen van vaardigheden. De vakgroep heeft dit schooljaar inspanningen geleverd om een sterkere klemtoon te leggen op vaardigheidsgericht onderwijs. Er zijn een aantal goede aanzetten tot projectmatig werken. Regelmatig wordt meer beroep gedaan op de zelfstandigheid en de mondigheid van de leerlingen. Ze oefenen sociale en organisatorische vaardigheden, zoals taken verdelen, planmatig werken, overleggen en discussiëren, leiding geven en contacten leggen met instanties buiten de school. Ook onderwerpen die gericht zijn op zelfredzaamheid (budgetbeheer, tewerkstelling, op eigen benen staan) komen meer aan bod.

De leerplandoelstellingen komen niet volledig en niet voldoende evenwichtig aan bod. Voor de informatieverwerving- en verwerking is de inbreng van de leerlingen vaak beperkt. Vaak wordt de informatie aangereikt en leren de leerlingen niet voldoende om zelf informatiebronnen te selecteren en te raadplegen. Het lesmateriaal en de werkvormen zijn te weinig gericht op het

nastreven van het structurerend en beoordelend beheersingsniveau dat de leerplannen voorschrijven. De onderdelen van de functionele taalvaardigheid komen te occasioneel aan bod. De taalvaardigheden zijn niet voldoende doelgericht opgebouwd rond de pijlers lees-, schrijf-, luister-, spreek- en gespreksvaardigheden. Schrijfvaardigheid wordt vaak verengd tot aandacht voor spelling, die dan in losstaande oefeningen en dictees wordt inge oefend en geëvalueerd. De variëteit aan tekstsoorten is vrij beperkt. Afhankelijk van het leerjaar komt de rekenvaardigheid voldoende tot sterk aan bod in functionele en relevante contexten. Voor de ontwikkeling van het tijd- en ruimtebewustzijn wordt regelmatig stilgestaan bij de actualiteit en actuele thema's. In dit kader worden echter bepaalde thema's te theoretisch en kennisgericht uitgewerkt of ontbreken herkenbare contexten uit de leef- en ervaringswereld van de doelgroep.

Voor de ontwikkeling van de organisatiebekwaamheid wordt niet voldoende nadruk gelegd op het procesmatige karakter van en het zelfstandig of het in groep uitwerken van opdrachten. Het gebruik van of het zelf opstellen van stappenplannen om opdrachten uit te voeren, wordt te weinig aangemoedigd. Vooral in het derde leerjaar komt projectmatig onderwijs, waarbij de leerlingen zelfstandig problemen leren oplossen en leren samenwerken in teamverband, te weinig aan bod. Dit schooljaar zijn aanzetten zichtbaar van meer activerende werkvormen. Leerlingen dienen via het internet informatie op te zoeken en nadien te verwerken. Het ontwikkeld cursusmateriaal is meer vaardigheidsgericht, maar het vereiste beheersingsniveau wordt nog te weinig nagestreefd. Het kunnen analyseren van een situatie, een planning kunnen uittekenen, deze planning stapsgewijze uitvoeren, evalueren en bijsturen, zijn probleemoplossende vaardigheden die niet voldoende gerealiseerd worden. Over het algemeen is er ook te weinig aandacht voor onderwerpen, thema's en werkvormen die gericht zijn op het adequaat en zelfredzaam kunnen optreden en handelen in het maatschappelijk leven. In het derde leerjaar van de derde graad wordt de leerlijn, die meer nadruk legt op het zelfstandig oplossen van problemen, het uitwerken van projecten en het functioneren in teamverband, nog onvoldoende opgenomen. Het werken met thema's wordt te sterk bekeken als doel op zich en minder als middel om de leerdoelen te realiseren.

De vakgroep heeft oog voor de integratie van de vakoverschrijdende eindtermen. De leerlingen nemen regelmatig deel aan vakoverstijgende activiteiten en projecten. De vakgroep heeft tevens binnen het vak en vakoverstijgend afspraken gemaakt over de organisatie van excursies, bedrijfsbezoeken en andere buitenschoolse activiteiten. Daarnaast worden een aantal doelstellingen gerealiseerd tijdens de stage en de geïntegreerde proef. Afspraken binnen het vak of met de collega's van andere vakken om het volledige overzicht van de realisatie van de eindtermen te behouden, zijn veeleer beperkt.

Evaluatiepraktijk

*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie*

De evaluatiepraktijk is onvoldoende afgestemd op de leerplandoelstellingen en op de vaardigheidsgerichte visie erachter. De vakgroep heeft hierover geen gezamenlijke afspraken en nog geen analyse gemaakt van de huidige evaluatiepraktijk en van de kwaliteit van de evaluatie. Over het algemeen nemen kennisaspecten en de reproductie van kennis de hoofdmoot in van de evaluatiepraktijk.

Zowel het dagelijks werk als de examens zijn gericht op een te beperkt aantal doelen. De evaluatie van de taalvaardigheden is vaak beperkt tot begrijpend lezen, spelling en de kennis van woordenschat. Luisteren en spreken worden meestal als voorexamens geprogrammeerd. De beoordeling van het tijd- en ruimtebewustzijn wordt vaak herleid tot wat feitenkennis over personen, gebeurtenissen, landen en hoofdsteden. De evaluatie van de functionele rekenvaardigheid is meestal wel voldoende representatief. Vaardigheidsgerichte doelen, zoals deze van de clusters informatieverwerking en -verwerking, organisatiebekwaamheid en werken in teamverband, worden zelden geëvalueerd. Vakgebonden attitudes worden evenmin opgenomen in de beoordeling. Vormen van zelf-, peer- en groepsevaluatie, aansluitend bij de funderende doelstellingen van werken in teamverband, worden stilaan geïntegreerd. De leerlingen zijn echter niet voldoende op de hoogte van de evaluatiecriteria en van de gestelde verwachtingen.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De leraren beschikken niet over voldoende middelen om de vereiste krachtige leeromgeving te kunnen aanbieden. Voor project algemene vakken zijn geen degelijk uitgeruste vaklokalen beschikbaar; slechts één vaklokaal benadert de verwachtingen. De mogelijkheden tot het aanbieden van activerende werkvormen of projectmatige opdrachten zijn hierdoor beperkt. Een aantal leerplandoelstellingen, vooral rond informatieverwerking en -verwerking en functionele ICT-geletterdheid, kunnen moeilijk gerealiseerd worden. Ondersteunend materiaal, zoals atlanten, rekenmachines en woordenboeken zijn niet vlot beschikbaar. Voor het opzoeken, selecteren en verwerken van informatie moet naar een ICT-lokaal worden uitgeweken. Ondanks het feit dat de infrastructuur voldoet kan digitale en audiovisuele apparatuur, volgens de leraren, nog te weinig worden aangewend voor de ondersteuning van de lessen. De aspecten van functionele ICT-geletterdheid spelen niet voldoende in op de vaardigheden om leerlingen op een systematische en structurende wijze te laten omgaan met de computer (efficiënt bestandsbeheer, het gebruik van het besturingsprogramma). Relevante programmatuur leren kiezen en gebruiken (tekstverwerker versus elektronisch rekenblad), maatschappelijk relevante ICT-toepassingen kritisch leren gebruiken (elektronisch betaalverkeer zoals het gebruik van de bankkaart) en gericht zoeken naar informatie komen onvoldoende aan bod.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

Het werkklimaat is aangenaam en respectvol. In bepaalde leerjaren belemmert wel de talrijke en frequente afwezigheid van een aantal leerlingen het vlot verloop van het curriculum.

Bij de start van het schooljaar worden enkele Instaptesten afgenomen. Gezien de soms talrijke zij-instroom trachten de leraren de beginsituatie van de leerlingen in kaart te brengen. Met de verzamelde informatie wordt echter te weinig doelgericht aan de slag gegaan. De leraren zijn nog niet voldoende vertrouwd met de mogelijkheden tot differentiatie en remediëring. In de 'didactische wenken' formuleert het leerplan geschikte werkvormen met de nadruk op zelfstandig leren. Hierdoor kan er meer worden ingespeeld op individuele bekwaamheden en verhoogt de kans op differentiëren en op het aanbieden van 'gelijke kansen'.

De leerlingen zijn niet voldoende vertrouwd met het gebruik van leerstrategieën en stappenplannen voor het uitvoeren van hun opdrachten. Instructiekaarten en didactische werkvormen die gericht zijn op zelfstandigheidsontwikkeling, worden nog te zelden aangewend. Het sociaal vaardig maken van de leerlingen en een gerichtheid op hun zelfredzaamheid staan nog te weinig centraal.

Ondanks de regelmatige aandacht voor spelling is de zorg voor een correct taalgebruik beperkt. De leerlingen leren niet voldoende om te reflecteren over hun taalgebruik in authentieke situaties.

3.1.1.8 Wiskunde in tso derde graad in de studierichtingen Boekhouden-informatica en Informaticabeheer (leerplan 2007/290)

Voldoet niet

De leerplandoelstellingen worden onvoldoende gerealiseerd. De evaluatie gaat onvoldoende na of de eindtermen en leerplandoelen worden bereikt. De leerbegeleiding is onvoldoende aangepast aan de noden van alle leerlingen.

Onderwijsaanbod

Volledigheid

Evenwicht

Beheersingsniveau

Samenhang

De vaststellingen hebben betrekking op de basis- en de specifieke vorming van de bovenvermelde studierichtingen.

Alle verplichte leerplandoelen en eindtermen worden met meer dan voldoende diepgang behandeld, maar de algemene vaardigheden en attitudes worden sterk geminimaliseerd.

Er is een duidelijke discrepantie tussen de aandacht voor 'reële functies en algebra' en 'statistiek' die behoren tot de basisdoelstellingen en de aandacht voor 'uitbreiding reële functies en algebra', 'integratie' en de keuzeonderwerpen die behoren tot de specifieke vorming. De keuzeonderwerpen 'goniometrische formules en functies' in het eerste leerjaar en 'financiële algebra' of 'complexe getallen' in het tweede leerjaar krijgen zeer veel aandacht. Hierbij is het belangrijk dat keuzeonderwerpen, waarvoor de vakgroep opteert, steeds volledig aan de leerlingen aangeboden worden, zeker wat de basisdoelstellingen betreft. Daarnaast besteden de betrokken leraren onevenwichtig veel onderwijstijd aan niet-leerplangerelateerde doelen en in het bijzonder aan een aantal uitbreidingsdoelen, voornamelijk over analyse.

De evaluatieresultaten van vorig schooljaar, waarbij bijna alle leerlingen een onvoldoende halen, tonen aan dat de leerplandoelstellingen niet in voldoende mate gerealiseerd worden.

De vakgroep kiest voor een traditionele aanpak met veel aandacht voor rekenvaardigheid. Meet- en tekensvaardigheden, denk- en redeneervaardigheden, wiskundige taalvaardigheden en probleemoplossende vaardigheden worden minder frequent geoefend.

In de derde graad is er een aanzienlijke instroom uit tso- en aso-studierichtingen van de tweede graad met een sterk verschillend aantal lestijden wiskunde. De vakgroep waakt er onvoldoende over dat de startcompetenties van de leerlingen zich beperken tot de vakgebonden eindtermen en de leerinhouden die aan bod kwamen bij drie wekelijkse lestijden in de tweede graad. Er is te weinig overleg om de derde graad beter op de tweede graad af te stemmen.

Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	<p>De materiële uitrusting om de leerplandoelstellingen te realiseren voldoet. De vakgroep maakt gebruik van projectiemogelijkheden of van een digitaal bord om de lessen te ondersteunen. De meerwaarde hiervan blijft echter beperkt. Het stelselmatig gebruik van een bordboek werkt frontaal lesgeven in de hand. De leraren kiezen sporadisch voor het gebruik van het grafisch rekentoestel en van meetkundesoftware. Een verticale ICT-leerlijn doorheen de verschillende graden wordt niet ten volle verwezenlijkt.</p>
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	<p>De resultaten van de leerlingen waren vorig schooljaar onverantwoord laag. In beide studierichtingen en in beide leerjaren, maar vooral in het eerste leerjaar, behaalde een meerderheid van de leerlingen een onvoldoende op het eindexamen en in de totaalscore met gemiddelden tussen de 30 % en 40 %. Verschillende examens bevatten een ruime meerderheid aan vragen die niet leerplangerelateerd zijn en/of die een erg hoog beheersingsniveau meten. Daardoor wordt een aantal verplichte leerplandoelen en eindtermen niet op het vereiste niveau geëvalueerd. Bijgevolg is de evaluatie niet valide en komen alle onderwijsdoelstellingen niet evenwichtig aan bod.</p> <p>Examens en toetsen focussen quasi uitsluitend op rekenvaardigheden, terwijl de andere vakgebonden vaardigheden (tekenvaardigheden, denk- en redeneervaardigheden, probleemoplossende vaardigheden, wiskundige taalvaardigheden) nauwelijks aan bod komen. De examens en toetsen zijn wel representatief voor wat er in de klas gebeurt. De examenvragen zijn verzorgd en het aantal examenopgaven is redelijk. Sommige examens worden echter bijna volledig van het ene jaar naar het andere jaar gekopieerd. Dit bedreigt de validiteit van de evaluatie.</p> <p>De vele onvoldoendes voor wiskunde leidden vorig schooljaar in het eerste leerjaar tot herexamens die opgevat werden als een tweede kans voor de leerlingen. De vragen ervan zijn echter onvoldoende afgestemd op de basisleerplandoelstellingen en op de leerstof die noodzakelijk is voor het volgend leerjaar. De meeste leerlingen mislukten in dit examen en kregen een B- of C-attest toegekend. Het toekennen van herexamens op basis van vaktekorten strookt niet met de betreffende regelgeving.</p> <p>De vakgroep is nog steeds op zoek naar een doeltreffende manier om vakattitudes in de evaluatie op te nemen. Op vakgroep- en schoolniveau werden hieromtrent nog geen concrete afspraken gemaakt.</p>
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	<p>Gezien de behaalde resultaten door de leerlingen faalde vorig schooljaar, in beide studierichtingen de vakgebonden leerbegeleiding, zowel op preventief als op curatief vlak.</p> <p>Er ging weinig aandacht naar preventieve leerbegeleiding. Het gebruik van activerende werkvormen, differentiatie, inoefenen van leerstrategieën en gebruik van instructietaal voor het bereiken van de doelen wordt niet vastgesteld. Verticaal overleg met de tweede graad dringt zich op. De vakgroep houdt onvoldoende rekening met de (vaak onzichtbare) moeilijkheden bij leerlingen voor de wiskundige basiskennis.</p> <p>Op het niveau van de vakgroep werden er geen initiatieven genomen om de curatieve leerbegeleiding te stroomlijnen. De remediëring wordt aan de professionaliteit van de individuele leraar overgelaten waardoor er leraargebonden grote verschillen bestaan. De evaluatiepraktijk was onvoldoende gericht op het detecteren van de remediëringsnoden van de individuele leerling.</p>

Recent heeft de vakgroep nagegaan welke specifieke initiatieven nu in de les genomen worden om de vakoverschrijdende eindtermen rond leren leren te realiseren. Uit de bijgewoonde lessen blijkt dat de leerbegeleiding inderdaad thans in progressie is. De lessen verlopen op een kalme en gestructureerde wijze. De communicatie met de leerlingen is stimulerend en er is aandacht voor het ontwikkelen van een goede studiehouding. Er zijn beloftevolle aanzetten tot activerende werkvormen en waar nodig kunnen leerlingen een beroep doen op de leraren voor extra uitleg.

Onderwijsorganisatie
Samenstelling klasgroepen
Organisatie curriculum

De school biedt de leerlingen van Informaticabeheer de mogelijkheid te kiezen voor 4 of 5 lesuren wiskunde. Hierdoor wordt het vak met twee snelheden aangeboden. De leerlingen die voor een bijkomende lestijd kiezen, krijgen een extra keuzeonderwerp 'matrices en stelsels' aangeboden, dat ook geëvalueerd wordt.

De lesuren worden goed gespreid over de lesweek. Door de uitgebreide examenperiodes en het niet compenseren van de stage wordt de instructietijd beperkt. Hierdoor ligt het lestempo erg hoog.

3.1.1.9 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET)

Voldoet

De school streeft in voldoende mate met een eigen planning de VOET bij haar leerlingen na.

Beleid De visie en planning voldoen. Er zijn nog enkele hiaten wat betreft de gerichtheid op alle VOET of alle leerlingengroepen. De school heeft een visie op VOET die past in het pedagogisch project van haar onderwijskoepel en in haar eigen schoolvisie. De directie en de coördinatoren hebben een visietekst opgesteld die is goedgekeurd door de pedagogische raad. De directie kan via de jaarplannen op het elektronisch leerplatform opvolgen in welke mate de VOET worden nagestreefd binnen de vakken.

Beleid De organisatiestructuur functioneert vrij adequaat. De organisatie en coördinatie van de VOET-werking zijn in handen van de directie en van vijf werkgroepen. Alle leraren zijn actief in een werkgroep, waardoor er een vrij breed draagvlak is.

Beleid Er worden elementen van de VOET-werking geëvalueerd, maar dit gebeurt niet systematisch. De evaluatie heeft wel reeds geleid tot bijstellingen. De evaluatie gebeurt zowel door de directie als door de leraren en leerlingen. Op deze wijze evalueert de school alle projecten en andere activiteiten die zij organiseert, maar deze evaluatie is niet altijd gericht op de nagestreefde VOET.

Beleid Er zijn een aantal professionaliseringsinitiatieven, maar de breedte en effectiviteit ervan zijn beperkt. Een aantal personeelsleden volgde nascholing voor een aantal specifieke domeinen, maar deze professionalisering kadert nog niet in een groter geheel.

Uitvoering Vrijwel alle eindtermen worden bij alle leerlingen met voldoende diepgang (met ook aandacht voor frequentie, leerlijn, integratie eindtermen stam) nagestreefd. De school streeft de meeste eindtermen van deze context na door de jaarlijkse organisatie van het project "de gezonde week" voor alle leerjaren. Daarnaast zijn er nog heel wat andere initiatieven, zoals de Werelddaidsdag, het project 'tabaksstop' in samenwerking met de leerlingenraad, een wekelijks aanbod van gratis fruit, de affichecampagne 'veilig zonnen', De school heeft opvallend veel aandacht voor ergonomie: in een aantal lokalen plaatste ze door de leerlingen zelf gekozen ergonomisch meubilair.

Uitvoering Socioculturele samenleving De meerderheid van de eindtermen wordt met voldoende diepgang en bij de meeste leerlingen nagestreefd.

De school streeft in de tweede graad de eindtermen inzake de samenleving onder meer na door de leerlingen te laten meedraaien in zorginstellingen. Ook bezoeken zij de gebedshuizen van de verschillende erediensten in het kader van de lessen levensbeschouwelijke vakken.

In de derde graad komen via meerdere projecten de eindtermen inzake de samenleving en die met betrekking tot herinneringseducatie aan bod.

De school organiseert ook voor elk leerjaar een doedag en een meerdaagse studiereis voor leerlingen van de derde graad. Daarmee worden voornamelijk de eindtermen in verband met kunst en cultuur nagestreefd.

3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

De school bewaakt de aspecten van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne door regelmatig veiligheidscontroles uit te voeren. De verantwoordelijken kennen de knelpunten en reageren alert op ongunstige infrastructurele en materiële evoluties.

De directie houdt rekening met analyses van deskundigen en alle personeelsleden participeren vanuit hun eigen verantwoordelijkheden actief aan het veiligheidsbeleid.

De gesignaleerde tekorten worden opgenomen in een globaal preventieplan en een jaaractieplan. Daarnaast neemt de school proactief maatregelen om, in afwachting van definitieve oplossingen, verbeteringen uit te voeren. Op het ogenblik van de doorlichting zijn een aantal recent vastgestelde tekorten al weggewerkt of opgenomen in een transparant samengestelde planning. Omdat de voorgelegde planning concrete en realistische gegevens bevat, gaat de inspectie ervan uit dat de realisatie van de verbeteringswerken ook effectief zal volgen.

Niet alle leslokalen werden tijdens de doorlichting bezocht. De vaststellingen in de documenten van de deskundigen stemmen overeen met wat de onderwijsinspectie tijdens de doorlichting opmerkte. Tijdens het bezoek ter plaatse viel op dat voor het chemielokaal nog enkele dringende aanpassingen moeten gebeuren. Het is thans onveilig voor demonstratie- en leerlingproeven.

Omwille van de systematiek waarmee de school tekorten opspoot en aanpakt krijgt zij een gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarden bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.

3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (codex so, art. 15, §1, 5°)	ja
Neemt de school de reglementering betreffende verlofregeling en aanwending van de schooltijd in acht? (codex so, art. 15, §1, 7°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding dat minstens de verplichte bepalingen vermeldt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 39 en 40)	ja

3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (codex so, art. 111 en 112)	ja
• de bijdrageregeling en afwijkingen	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• het evaluatiestelsel met inbegrip van de remediëringsmaatregelen	ja
• de verhaalmogelijkheden tegen eindbeslissingen van klassenraden over leerlingen	ja
• studie-, orde en tuchtreglement waarbij het studiereglement de grote krachtlijnen van de organisatie van de studies bevat	ja
• engagementsverklaring waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen (codex so, art. 111, §3)	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (codex so, art. 110/1 t.e.m. 110/27)	ja
Informeert de school ouders en leerlingen en personeel over het centrum voor leerlingenbegeleiding waarmee ze samenwerkt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 33)	ja
Respecteert de voorziene verhaalmogelijkheid de reglementair voorgeschreven procedure? (codex so, art. 115/4)	ja
Respecteert de school voor secundair onderwijs de reglementaire bepalingen met betrekking tot oriëntering en evaluatie van leerlingen? (codex so, art. 254, §1, 256, §1, 1° en BVR van 19-7-2002)	neen
Respecteert de school het minimumlessenrooster? (codex so, art. 148-157 en BVR van 19-7-2002)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Evaluatiepraktijk

Doelgerichtheid De school heeft haar visie op de leerlingenevaluatie niet uitgeschreven. De enige teksten met betrekking tot de evaluatie zijn het schoolwerkplan en de bijlage met de deliberatieregels. Het gaat hoofdzakelijk over organisatorische aspecten. Daaruit kunnen enkele beperkte krachtlijnen worden afgeleid zoals het aantal examenperiodes, het gewicht van dagelijks werk en examens en het gewicht van de werkhouding per graad en per onderwijsvorm. Een systeem van gespreide evaluatie wordt weinig gehanteerd.

Bij de deliberatie en de attestering van de leerlingen wil men prospectief en leerlinggericht oordelen om het (verder) opbouwen van leerachterstand te beperken. Deze krachtlijnen zijn echter ontoereikend om van een schooleigen visie op leerlingenevaluatie te kunnen spreken. Door het ontbreken van een globale en doordachte visie mist het evaluatiebeleid grotendeels aansturing.

Ondersteuning Doordat het evaluatiebeleid slechts beperkt wordt aangestuurd, ontstaan er soms grote verschillen tussen de leraren en de vakgroepen. Er zijn geen doelgerichte richtlijnen voor de inhoudelijke invulling van de evaluatie. De schoolleiding gaat ervan uit dat leraren en vakgroepen zich voor de leerlingenevaluatie baseren op de richtlijnen die vervat zijn in de eindtermen en de leerplannen.

Naargelang de graad en de onderwijsvorm wegen dagelijks werk en examens verschillend door in het totaalresultaat. Elk vak heeft in de evaluatie een gewicht naar rato van het aantal lessen. Beleidsmatig wil men dat ieder vak aandacht besteedt aan werkhouding (methode en houding) en sociale houding. De pedagogische raad werkte hiervoor een transparant beoordelingssysteem uit. Naargelang de onderwijsvorm wordt de werkhouding meegenomen voor tien procent (aso en tso) of voor twintig procent (bso) van de punten voor dagelijks werk. Door de koppeling van deze evaluatie aan de leerplangebonden evaluatie, krijgt de school echter een minder betrouwbaar beeld van de leervorderingen van de leerlingen en van de leerplandoelstellingen die ze bereiken.

De gewichten die respectievelijk aan het dagelijks werk en de examens worden toegekend zijn niet altijd voldoende afgestemd op de eigentijdse leerplannen, waarbij procesmatig en competentieontwikkeland leren naast vaardigheids- en attitudeontwikkeling op het voorplan komen.

Speciale aandacht gaat in de respectievelijke onderwijsvormen uit naar de evaluatie van stages, van de geïntegreerde proef en van de onderzoekscompetentie. Alle afspraken rond de geïntegreerde proef zijn per richting vastgelegd in de GIP-dossiers die jaarlijks geëvalueerd en bijgestuurd worden. Voor de studierichtingen in het tso werkte de school aan een eenvormig stagebeleid, voor de stages in het bso en voor de onderzoekscompetentie in het aso is dit nog niet het geval.

Om de leerlingen op een objectieve manier te oriënteren en te attesteren beroept de school zich op deliberatiecriteria. Deze zijn evenwel niet meer up-to-date en onvoldoende nauwkeurig. Via het schoolreglement zijn de ouders en de leerlingen voldoende geïnformeerd.

Verder stelt de school een elektronisch leerlingvolgsysteem ter beschikking van het schoolteam en gebruikt ze een elektronisch rapportensysteem. De evaluatieresultaten worden geregistreerd op het elektronisch leerplatform. Leraren, leerlingen en ouders hebben toegang tot deze resultaten.

Doeltreffendheid

Het verantwoordelijk stellen van individuele leraren en vakgroepen voor de kwaliteit heeft als gevolg dat op vakniveau de leerlingenevaluatie een wisselende kwaliteit vertoont. De beleidsmatige opvolging en aansturing van de vakgroepen ter zake is beperkt. De meeste leraren en vakgroepen beraden zich niet met voldoende diepgang over de representativiteit en de validiteit van de evaluatie. Het erkenningsonderzoek toont aan dat de validiteit van de evaluatie in de meeste vakken niet optimaal en soms zelfs ontoereikend is door een beperkte afstemming op de leerplandoelen. Verscheidene leraren en vakgroepen hechten overmatig veel belang aan het bevragen van reproduceerbare kennis en te weinig aan het toetsen van vaardigheden en inzichten. Ook de verhouding tussen product- en procesevaluatie wordt verschillend ingevuld. Leraarafhankelijk zijn er voorzichtige aanzetten voor consequente procesevaluatie en meer innovatieve beoordelingsvormen, maar globaal gezien gebeurt de evaluatie nog sterk conventioneel.

Voor het evalueren van vakgerichte attitudes is er over het algemeen te weinig aandacht. Het komt ook voor dat er een te groot gewicht wordt gegeven aan uitbreidingsdoelen. Voor parallelle klasgroepen worden examens en toetsen niet altijd in overleg opgesteld, wat de kwaliteit van de vraagstelling en de gezamenlijke doelgerichtheid hypothekeert. Bovendien worden voor meerdere vakken examenvragen en zelfs volledige examenbundels over de jaren heen hernomen wat de betrouwbaarheid van de resultaten aantast.

Er zijn geen procedures uitgewerkt om de leerbegeleiding en de evaluatie systematisch aan elkaar te koppelen. Remediërende initiatieven zijn daardoor in grote mate leraarafhankelijk. Ze worden ook onvoldoende geregistreerd. Regelmatig buigen de begeleidende klassenraden zich over de vorderingen die een leerling heeft gemaakt. Het blijft echter nog te vaak bij vaststellingen. De evaluatie is niet altijd voldoende leerdoelgericht en een degelijke foutenanalyse als basis voor een correcte diagnose en remediëring ontbreekt meestal.

Omwille van het ontbreken van een valide evaluatiepraktijk voor een aantal vakken, zijn de resultaten die aan de delibererende klassenraad worden voorgelegd niet altijd voldoende betrouwbaar als basis voor attestering en oriëntering.

De verouderde deliberatieregels worden soepel gehanteerd. Daardoor bestaat het risico dat de eindbeslissing te veel afhankelijk wordt gemaakt van de toevallige samenstelling van de klassenraad.

Opvallend zijn de jaarlijks weerkerende lage klasgemiddelden voor bepaalde vakken zoals bijv. (natuur)wetenschappen, Duits, wiskunde..., waarmee niet altijd rekening wordt gehouden voor de eindbeslissing. In de functioneringsgesprekken is evaluatie dan wel een vast thema.

De motivering van de B- en C-attesten op basis van standaardzinnen is niet optimaal. Ze zijn meer gericht op de tekorten van de leerlingen dan op hun talenten, waardoor kansen voor een positieve (her)oriëntering worden gemist. De school verwijst enkel naar de tekorten die een leerling behaalt. De inhoudelijke analyse daarvan, naar de beheersing van leerplandoelstellingen, laat ze onvermeld. Ze haalt ook niet aan welke remediëringsacties de begeleidende klassenraden aanboden en wat de effecten daarvan waren. Hierdoor stelt zij zich kwetsbaar op bij mogelijke beroepsprocedures.

Ondanks de opmerkingen in het vorige doorlichtingsverslag beperkt het aantal uitgestelde beslissingen zich nog steeds niet tot uitzonderlijke en individuele gevallen. In de meeste gevallen steunen ze niet op een gebrek aan informatie, zoals de regelgeving bepaalt, maar gaat het om het bieden van een tweede kans aan leerlingen met tekorten. Deze werkwijze is niet conform de regelgeving. Verder maakt de school sporadisch en hoofdzakelijk in de tweede graad gebruik van vakantietaken. Vaak komen ze gecombineerd voor. Het gebruik van vakantietaken en bijkomende proeven werpt een schaduw op het door de school beoogde prospectieve karakter van de deliberaties.

Ontwikkeling Wat betreft het geheel van de evaluatiepraktijk hebben de school en de leraren slechts in beperkte mate rekening gehouden met de opmerkingen in het vorige doorlichtingsverslag. De laatste jaren zijn er ook weinig externe nascholingen gevolgd. Op schoolniveau is er momenteel voldoende bereidheid tot verandering en responsiviteit aanwezig. De recent aangestelde directie beseft dat de school nog voor een aantal uitdagingen staat en heeft de evaluatie- en deliberatiepraktijk opgenomen in het beleidsplan 2014-2018 en in het actieplan voor dit schooljaar.

In de meeste vakgroepen gebeurt geen analyse van de evaluatiegegevens met het oog op het bijsturen van de evaluatie- en/of onderwijspraktijk. De oorzaken voor tegenvallende studieresultaten worden te vaak bij de leerlingen gelegd, zonder dat het eigen pedagogisch-didactisch handelen daarbij in vraag wordt gesteld.

De school analyseert de gegevens over studieresultaten, attestering, adviezen en vakantiewerk van de leerlingen niet systematisch met het oog op zelfevaluatie van de evaluatie- en deliberatiepraktijk.

Inbreuk(en) op regelgeving Het toekennen van uitgestelde beslissingen gebeurt niet conform het BVR 19 juli 2002 art. 37, §2 zoals uitgelegd in SO 64 punt 8 1.2.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

Leiderschap De schoolleiding berust bij de directeur, die het tweede schooljaar in dienst is en voor de dagelijkse leiding wordt bijgestaan door een adjunct-directeur. Twee coördinatoren met een duidelijk omschreven takenpakket m.b.t. verschillende ondersteuningsaspecten zijn gedeeltelijk klavrij gemaakt en vormen samen met de directie de coördinatiecel. Het overleg tussen de teamleden met een beleidsfunctie gebeurt formeel en informeel. Daarnaast beschikt de school over een pedagogische raad en een ouder- en leerlingenraad, die samen met de schoolraad een actieve en ondersteunende rol opnemen binnen het geheel.

Het directieteam hanteert een motiverende en open leiderschapsstijl. Een opendeurpolitiek en een frequente aanwezigheid in het lerarenlokaal en op de speelplaats dragen bij tot communicatie en een vlotte bereikbaarheid. Bij het dagelijks schoolbeleid heeft de directie tot nog toe vooral oog voor organisatorische aspecten. De schoolleiding is er op die korte tijdspanne nog niet in geslaagd het pedagogisch-didactische luik van de schoolwerking volwaardig aan te sturen, te ondersteunen en op te volgen. De school kan echter wel terug rekenen op een geëngageerd personeelsteam dat initiatieven ontplooit binnen diverse werkgroepen en zogenaamde kabelteams. Dit resulteert in een open en doorgaans gestructureerd leer- en leefklimaat waarin het welbevinden van leerlingen en personeel centraal staat. Met het oog op het creëren van een breed draagvlak en een transparant beleid worden pedagogisch-didactische acties en veranderingen zoveel mogelijk in overleg met de pedagogische raad uitgevoerd.

Het schoolbestuur en de directie nemen initiatieven om de aantrekkelijkheid en de multimediale omgeving van de school verder uit te werken en/of te moderniseren.

Visieontwikkeling De schoolvisie is gebaseerd op het pedagogisch project van het provinciaal onderwijs van Limburg. De school profileert zich als een typische handelsschool die, met de nadruk op kwalitatief hoogstaande opleidingen en de nodige zorg, open staat voor alle jongeren. Een groot aanbod aan studierichtingen met een handelsprofiel en bijzondere aandacht voor ondernemingsgerichte activiteiten en projecten moeten daartoe een bijdrage leveren. De school vindt het belangrijk dat de leerlingen zich goed voelen op school. Dat wil ze bereiken door een zorgzame en respectvolle leeromgeving te creëren.

Overleg en communicatie moeten leiden tot een grote mate van betrokkenheid van alle schoolparticipanten. De visie en missie staan beschreven in het schoolwerkplan. De concretisering van de visie in strategische en operationele doelen is recentelijk uitgeschreven in een beleidsplan dat loopt van 2014 tot en met 2018. Acties op school- en beleidsniveau zijn uitgeschreven in jaarlijkse actieplannen. Het schoolbeleid beoogt hierbij een kwaliteitsverbetering van haar onderwijs, maar de plannen zijn nog te recent om al concrete vruchten af te werpen.

Besluitvorming Het schoolbeleid overlegt met de diverse verplichte en eigen participatieorganen. Schoolintern streeft de school naar een evenwicht tussen een top-down en een bottom-up benadering om het beleid vorm te geven. Het directieteam zelf neemt de beslissingen in onderling overleg en bereidt de vergaderingen samen voor. Met het oog op de praktische uitvoering van een reeks beleidsopties zijn verscheidene werkgroepen, werkgroepen ad hoc en kabelteams gecreëerd. Voor de doorstroming van informatie naar de personeelsleden maakt de school gebruik van personeelsvergaderingen en het elektronisch leerplatform.

Talenbeleid De school heeft een duidelijke visie op haar talenbeleid ontwikkeld en deze visie vertaald in een aantal toegankelijke en praktische initiatieven. De werkgroep talenbeleid wil bewust inspelen op de toenemende taaldiversiteit en op de problematiek van taal- en leerachterstand binnen de schoolpopulatie. Via het digitale schoolplatform zijn informatie, werkvormen en remediëringmogelijkheden beschikbaar voor leerlingen en leraren. Het talenbeleid wenst vooral vanuit een positieve benadering de nodige taalimpulsen aan te reiken. Met talenkrantjes op maat van de verschillende leerjaren, de jaarlijkse gedichtendag en de regelmatige publicaties en nieuwsbrieven tracht de werkgroep iedereen te sensibiliseren voor het talenbeleid. Op uitvoeringsniveau is echter nog niet iedereen overtuigd van de nood aan taalgericht onderwijs.

Kwaliteitszorg Het beleid erkent het belang van interne en externe kwaliteitszorg en de krijtlijnen voor een cyclische kwaliteitsbewaking werden recentelijk uitgetekend. De school verzamelt gegevens over het instromersprofiel, de attestering, de resultaten van oud-leerlingen in het vervolgonderwijs en de tewerkstelling van oud-leerlingen. Ze evalueert ook een aantal processen en projecten en bevraagt de leerlingen en de personeelsleden naar hun welbevinden. Toch blijft dit alles nog veeleer beperkt. De school ontwikkelde nog geen traditie om gegevens over bijvoorbeeld de attesteringen te analyseren met het oog op mogelijke bijstellingen.

De vakgroepen krijgen grote verantwoordelijkheden toegewezen. Zij staan onder andere in voor het bewaken van het aanbod van leerplandoelen en eindtermen en de validiteit van de evaluatie. Uit het erkenningsonderzoek blijkt echter dat de vakgroepwerking doorgaans te weinig efficiënt is om deze kerntaken op te nemen. De beleidsmatige bewaking en opvolging van de leerplanrealisatie zijn ook nog geen aandachtspunten geweest in de kwaliteitszorg. De schoolleiding is er zich van bewust dat het uitbouwen van de interne kwaliteitszorg voor de onderwijskundige processen in het verleden onvoldoende aandacht kreeg en wil hiervan op korte termijn een prioriteit maken.

Het verder uitwerken en implementeren van het pedagogisch beleid en de aansturing en opvolging van de leerplanrealisatie en de vakgroepwerking zijn de voornaamste uitdagingen voor het beleid. Ook wat woonbaarheid, veiligheid en hygiëne betreft, heeft de school nog enkele werkpunten.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Het nastreven van de vakoverschrijdende eindtermen.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het waken over een positief leer- en leefklimaat.
- Het openstellen van de school voor alle leerlingen.
- Het ondersteunen van het talenbeleid.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het zich beschikbaar opstellen van het directieteam.
- Het bevorderen van de transparantie, de participatie en de communicatie bij de besluitvorming.
- Het uitbouwen van een aangename en multimediale leeromgeving.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Het realiseren van de leerplandoelstellingen op basis van een degelijke leerplanstudie in de meeste vakken.
- Het afstemmen van de evaluatie op de leerplanvisie en de leerplandoelen.
- Het bewaken van een goed evenwicht binnen de aanwending van de onderwijstijd.
- Het bewaken van de veiligheidsvoorschriften in het labo.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het uitwerken van verticale leerlijnen.
- Het evalueren en delibereren van de leerlingen.
- Het onderbouwen van de studiebekrachtiging.
- Het registreren van remediëringsinitiatieven.
- Het schoolbreed implementeren van het talenbeleid.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het verder concretiseren van de beleidsvisie.
- Het aansturen en opvolgen van de leerplanrealisatie en de vakgroepwerking.
- Het aansturen en opvolgen van de onderwijskundige processen (vooral de link tussen evaluatiepraktijk en leerbegeleiding) op vakniveau.
- Het aanwenden van outputgegevens (eigen attesteringen en resultaten vervolgonderwijs) om onderwijskundige processen bij te sturen.
- Het verder uitbouwen van een overkoepelend kwaliteitszorgsysteem.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Het realiseren van de leerplandoelstellingen voor PAV in bso derde graad in de studierichting Kantoor en in bso derde graad in de studierichting Verkoop (opvolging inspectie).
- Het realiseren van de leerplandoelstellingen voor PAV in bso derde graad, derde leerjaar in de studierichting Kantooradministratie en gegevensbeheer en in bso derde graad, derde leerjaar in de studierichting Winkelbeheer en etalage (opvolging inspectie).
- Het realiseren van de leerplandoelstellingen voor de vakken kantoortechnieken, dactylografie en toegepaste informatica in bso derde graad, derde leerjaar in de studierichting Kantooradministratie en gegevensbeheer (opvolging inspectie).
- Het realiseren van de leerplandoelstellingen voor natuurwetenschappen in aso derde graad in de studierichting Economie-moderne talen en in aso, derde graad in de studierichting Humane wetenschappen (opvolging inspectie).
- Het realiseren van de leerplandoelstellingen voor wiskunde in tso derde graad in de studierichting Boekhouden-informatica en in tso derde graad in de studierichting Informaticabeheer (opvolging inspectie).

Wat betreft de regelgeving

- Het uitstellen van de studiebekrachtiging conform de regelgeving (BVR van 19 juli 2002, betreffende de organisatie van het voltijds secundair onderwijs, art. 37, §2 en omzendbrief SO 64, rubriek 8.1.2) (opvolging inspectie).

7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'.
- voor de overige erkenningsvoorwaarden.

BEPERKT GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' omwille van het onvoldoende realiseren van de onderwijsdoelstellingen voor

Structuuronderdeel	Basisvorming	Specifiek gedeelte
Graad 3 ASO Economie-moderne talen	natuurwetenschappen	
Graad 3 ASO Humane wetenschappen	natuurwetenschappen	
Graad 3 BSO Kantoor	project algemene vakken	
Graad 3 BSO Kantooradministratie en gegevensbeheer	project algemene vakken	dactylografie, kantoortechnieken, toegepaste informatica
Graad 3 BSO Verkoop	project algemene vakken	
Graad 3 BSO Winkelbeheer en etalage	project algemene vakken	
Graad 3 TSO Boekhouden-informatica	wiskunde	wiskunde
Graad 3 TSO Informaticabeheer	wiskunde	wiskunde

Om deze tekorten op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf **10-01-2017** opnieuw een controle uit.

8 VASTSTELLINGEN BETREFFENDE DE OVERIGE REGELGEVING

Het inspectieteam stelde volgende inbreuk(en) vast:

Het uitstellen van de studiebekrachtiging conform de regelgeving (BVR van 19 juli 2002, betreffende de organisatie van het voltijds secundair onderwijs, art. 37, §2 en omzendbrief SO64, rubriek 8.1.2).

Om deze inbreuk(en) op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf **10-01-2017** opnieuw een controle uit.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Ria Coenen de inspecteur-verslaggever	Peter Annaert de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	